

A Felsőtárkányi Óvoda Pedagógiai Programja 2013.

OM: 201938

3324 Felsőtárkány Ady E. út 59.

Tartalomjegyzék

- I. A mi óvodánk
- II. Programunk küldetése – filozófiája
- III. Gyermekkép, óvodakép
- IV. Az óvoda nevelési alapelvei, célkitűzései
- V. Az óvodai nevelés feladatai
 - Az egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés
 - Gondozás
 - Mozgástevékenység
 - Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
 - Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés
- VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei
 - Személyi feltételek
 - Tárgyi feltételek
 - Az óvodai élet megszervezése
- VII. Az óvodai élet tevékenységformái
 - Játék
 - Kultúraátadás
 - Verselés, mesélés
 - Ének – zene, énekes játék, gyermektánc
 - Rajzolás, mintázás, kézi munka
 - Mozgás
 - A külső világ tevékenység megismerése
 - Munka jellegű tevékenységek
 - Tanulás
 - Óvoda – iskola átmenet
- VIII. Inkluzív pedagógia
 - Gyermekvédelem
 - Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése
 - A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

- A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

IX. Az óvoda kapcsolatrendszere

- Család - Óvoda
- Iskola - Óvoda
- Fenntartó – Óvoda
- Közművelődés – Faluház – Óvoda
- Egészségügyi szakszolgálat – Gyermekjóléti szolgálat - Óvoda

X. A gyermekek fejlettségállapotának mérése – A pedagógiai munka dokumentációi

XI. A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések

Legitimációs záradék, érvényességi rendelkezés

I. A MI ÓVODÁNK

Felsőtárkány község a Bükk- hegység lábánál helyezkedik el, Eger vonzáskörzetében.

Óvodánk a falu felső részén található a forgalmas Fő úttal párhuzamos utcában, védett, biztonságos helyen, nagyon szép zöld övezetben. Az óvoda épülete korszerű, modern, minden igényt kielégítő és könnyen megközelíthető. Árnyas, zöld udvarunkon biztonságban, sok mozgási lehetőséggel telnek „gyermekünk” napjai.

Pedagógiai munkánkat színesíti a tó, az ökopark, a vadaspark közelsége. Számptalan lehetőség adódik a környezetünk adta csodák felfedeztetésére, a természet megismerésére és megszerettetésére akár gyalogosan, kisvonattal, vagy kerékpárral.

Ezeket a lehetőségeket óvodapedagógusaink maximálisan igyekeznek kihasználni.

II. PROGRAMUNK KÜLDETÉSE - FILOZÓFIÁJA

Óvodánk pedagógiai programja adaptált program: Porkolábné Dr. Balogh Katalin – Komplex Prevenciós Óvodai Program.

Az alapprogram és az azzal összhangban lévő választott óvodai pedagógiai program egymásra épül, ez biztosítja a sokszínűséget a nevelés terén, figyelembe véve a gyermek érdekeit.

Programunkkal a gyermeki személyiség optimális kibontakoztatása, a környezettudatos magatartás megalapozása a célunk, megfelelő környezeti feltételek megteremtésével, szakmailag felkészült pedagógusokkal. Örizzük és ápoljuk hagyományainkat, kultúránkat.

Alapvetően támaszkodunk a gyermekek természetes megnyilvánulási formáira, a mozgásra és a játéokra, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre. Az óvodáskor fő tevékenységét, a játékot tudatosan használjuk fel az egyéni képességek fejlesztésére, a tehetség kibontakoztatására. A gyermekek napi fő tevékenysége a játék, melyből kiindulva komplex módon törekszünk a környező világ megismertetésére.

Óvodánk elsősorban a gyermekek igényeinek kíván megfelelni, és érdekeit szolgálni.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Minden gyermek más-más képességekkel születik, különböző környezetbe, változó körülmények közé. Szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség.

A ma gyermekének meg kell ismerkednie a környezetével, hogy képes legyen megállni a helyét az egyre gyorsabban változó világban. Kíváncsiság, ösztönös tanulási vágy hajtja őket

újabb és újabb próbák felé. A gyermek, fejlődő személyiség, joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést.

Óvodánk minden gyermek számára biztosítja, hogy magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Az óvodásaink nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodánk, mint köznevelési intézmény a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő alapfunkcióján belül olyan értékeket kívánunk eljuttatni a gyermekhez, mint a társadalmi és természeti környezet szeretete, óvása, megbecsülése, a hagyományok értéke, az ember és környezetének kölcsönhatása. Ezáltal megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) lépés pszichikus feltételei.

Célunk megvalósítása érdekében nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni fejlesztésre, a hátrányok csökkentésére. Egyaránt hangsúlyozott szerepet kap a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztése és a kimagasló képességű gyermekek támogatása.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

IV. AZ ÓVODA NEVELÉSI ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI

Pedagógiai programunk fő feladatának tekinti az óvodáskorú gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének - érési jellemzők – szem előtt tartásával:

- az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztést, az érzelmi nevelést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, anyanyelvi, - értelmi érettség kialakítását.

Programunk tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó adottságok fejlesztését, így a lehetséges tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is. Ezek főleg az észleléses és a finommotoros (finom kézmozgásos) területeket érintik, melyek fejlődése az óvodáskorra jellemző, így kibontakoztatásukra, begyakoroltatásukra és támogatásukra is ekkor van lehetőség. Ezt az óvoda egész napos életébe beépítve, az óvodai nevelés ideje alatt a "Fejlesztőprogram"-mal valósítjuk meg.

A "Fejlesztőprogram" területei:

- Mozgásfejlesztés (természetes nagymozgások: pl. járás, futás, ugrás, csúszás-kúszás-mászás, egyensúlygyakorlatok, stb.)

- Szem-kéz, szem-láb mozgásának összehangolása
- Finommotorika (a kéz apró, finom mozgásai) fejlesztése
- Testkép- testfogalom fejlesztése
- Észlelésfejlesztés (látás, hallás, tapintás, mozgás, térbeli viszonyok, stb.)
- Anyanyelvi fejlesztés

Kiemelten kezeljük a környezeti nevelést (Zöld Óvoda). A gyermek érdeklődését alapul véve, kíváncsiságát felébresztve olyan nevelést alkalmazunk, mely érzékennyé teszi az őt körülvevő világra.

Célunk elérésének – mely a természet megismerése és megszerettetése, a szűkebb és tágabb környezet megismerése, a természet és ember alkotta „csodák” felfedeztetése - egyik módszere a séták, kirándulások szervezése.

Alapvető feladat a személyi kapcsolatok új formáinak alakítása, mely egyaránt értendő a gyermek-felnőtt és gyermek-gyermek kapcsolatra, hogy együttműködésre alkalmassá váljanak.

Nevelési célunk: a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek önálló helyzetmegoldásokra. Hatékonnak érzik, észlelik magukat, így önértékesítésük szociálisan elfogadható módon, pozitív teljesítményeken és viselkedéseken keresztül történik.

Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önértékesítés alapvető szabályait:

- egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése,
- a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása, a jól elvégzett "feladat" utáni elégedettség, mint jutalom, értékének alakítása,
- az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeinek pontos kifejezésének alakítása,
- az érzelmek feletti, életkorban elvárható kontroll erősítése.

Az erkölcsi értékek alakítása a szociális, erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül:

- a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzeteikben való megtapasztalás, érzelmi átélés mellett - megfelelő érzelmekkel párosulva a nevelő személyes példáján keresztül,

- a gyermekek őszintén fogadják el, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség legyen természetes számukra,
- ennek érdekében olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetes,
- sajátos nevelésű gyermek is teljes értékű ember.

V. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés

Az embernek önmagával harmóniában kell élnie. Ennek feltétele, hogy testileg - lelkiileg egészséges legyen: meg tudja őrizni, helyre tudja állítani jó közérzetét, stabilizálni, védeni tudja önmagát: optimális legyen személyiségének működése, fejlődése. A személyre szóló nevelés végső célja az önfejlesztő személyiség, az önfejlesztésre nevelés. Ez magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéniségfejlesztést és az én, a személyes tudat kialakulásának, fejlődésének segítségét. Óvodai nevelésünk célja, ezen képességek megalapozása, a gyermekeknek megfelelő és rendszeres életritmus, napirend, az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

Célunk az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása

- az önkiszolgálási motívumok közé tartozó biológiai szükségletek, a komfortszükséglet a mozgás- és élményszükséglet,
- önvédelmi motívumok fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán,
- a szuverenitás motívumainak kialakítása, mint az önállósulási és öntevékenységi vágy,
- önértékelési motívumok fejlesztése, mint az önbizalom és az önbecsülés, a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként.

Gondozás

Célunk az önellátási képességek megfelelő szintű fejlesztése az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, rendszeret, és a környezet adta munkatevékenységek kapcsán.

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatot feltételez. A felnőtt (szülő, óvodapedagógus, dajka) tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Testápolás, öltözés, étkezés, önkiszolgálás közben természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek.

Mivel minden tevékenységet fokozott szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi élet ritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

Mozgástevékenység

A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata. A mozgásformák sokszori gyakorlásával biztonságosan tudják használni a tornaszereket, eszközöket jobban eligazodnak a térben, így a balesetek is megelőzhetőek.

Az óvodapedagógus feladata, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez, hogy jó levegőn, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is.

A mozgástevékenység magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás, egészségvédelem, edzés) természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését.

Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket.

A levegő, a víz, a napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt töltünk a szabadban.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- igényli a tiszta, esztétikus környezetet, képes a tisztaság, rend megóvására,
- önállóan és kulturáltan étkezik,
- tud az időjárásnak megfelelően önállóan öltözni,
- kialakul a mozgásigénye, mozgása koordinált, izomzata életkorának megfelelően fejlett,
- önállóan tisztálkodik, használja a tisztálkodási eszközöket, igényli teste tisztaságát.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel pozitív, kedvező hatások, élmények ériék. Nevelési célunk, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodai dolgozóknál társra, ha kell, természetes támaszra találjon. Községi nevelésünk alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Válgon igényévé, a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá. Segítjük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, mindeközben teret engedünk önkifejező törekvéseinek is.

Feladatunk a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteli, érzelmi biztonságot nyújtó légkör kialakítása, melyben az egyéniség kibontakozhat, a közösségi normák kialakítása, a biztonság érzésének kialakítása a gyermekben és a szülőben egyaránt.

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a szabad játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

Egyéni bánásmóddal törekszünk a különbözőségek elfogadására, megértésére, tiszteletére. Ezeket az eltéréseket, a család hagyományait nem sértve, egy mindenki által elfogadott szintre kívánjuk hozni. Kiemelten kezeljük egymás elfogadása mellett, hogy a gyermekekben kialakuljon a felnőttek iránti tisztelet. Tudatosítjuk bennük, hogy milyen fontos és értékes a családban, a környezetben élő felnőttek munkája, szeretete, gondoskodása. A munka megbecsülésére neveljük őket példák bemutatásával, saját munkájuk értékelésével. Megismertetjük a gyermekeket a különböző munkaterületek hasznosságával.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokás- és normarendszer. Segít neki abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, mely a szülőföldhöz kötődés alapja, elsajátíthassa az emberi érintkezés alapvető szabályait (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), tudjon rácsodálkozni a körülötte lévő szépre és jóra. A szokásrendszeren és az együttélésből fakadó interakción keresztül fejlődik normarendszere, amely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja s egyben a felnőtté válás feltétele is.

Mindehhez modellértékű az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- tudja társai nevét, jelét
- a gyermek önként és szívesen jár óvodába
- szívesen van együtt társaival és igényli társaságukat
- kapcsolatteremtő társaival, a felnőttekkel és más csoportbeli gyermekekkel
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait

Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma során megvalósítandó feladat. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására kell figyelmet fordítani.

Az anyanyelvi nevelés, a kommunikáció áthatja óvodai nevelésünket, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése:

- a megismerési vágy felkeltése, a természetes kíváncsiság vágy táplálása,
- a felfedezési vágy felkeltése, melynek alapja a felfedezettő tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata,
- az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása biztosítja, a játék, a játékosság kapcsán a szimuláció gazdag eszköztára pedig támogatja az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését,
- optimális teljesítmény vágy kialakítása a következetes és reális értékeléssel, a szélsőségektől mentes, a tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket.

Célunk az értelmi képességek fejlesztése:

- a megismerés képességeinek fejlesztése, mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a kísérletezés, elemzés és érvelés,
- a beszéd, a kommunikáció fejlesztése, melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata,
- a gondolkodás bonyolult képességrendszerének fejlesztése, mint a viszonyítás, az általánosítás és osztályozás, valamint a problémamegoldás,
- a tanulási képesség fejlesztése az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulási módok során.

Az óvodánkban komplex nevelés folyik. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére (ösztönző környezet biztosítása). Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, élményeire, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

A gyermek fejlődésének feltétele, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges, a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- érdeklődő az új ismeretek iránt,
- bevonható a kezdeményezésekbe,
- felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, egyszerű következtetésre képes,
- várja, hogy iskolába megy,
- képes figyelmét koncentrálni, visszaemlékezni eseményekre.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára, a nevelőmunka kulcsszereplője, középpontban a gyermek áll. Az általános elvárások közül (pl. tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség, következetesség) kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére speciálisan képzett szakember közreműködését vesszük igénybe.

Tárgyi feltételek

Óvodánk épülete, udvara, berendezési tárgyai a gyermekek biztonságát, kényelmét, fejlődésüket szolgálják, megfelelnek testméreteiknek, lehetővé teszik mozgás- és játék igényük kielégítését, pedagógiai programunk megvalósítását. Megfelelő munkakörülményeket biztosít az óvoda alkalmazottai számára, lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

Napirend

A napirend az óvodába érkezéstől, hazamenetelig folyamatos, nincs felesleges várakozási idő, a gondozási teendők időtartama a gyermekek egyéni igényeihez, tempójához igazodik, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Kiterjed az egész napi nevelési folyamatra, tehát a csoportban egymás mellett párhuzamosan több tevékenység is zajlik, amelyhez a gyermek adott időkereten belül szabadon kapcsolódhat. A jól kialakított napirenddel biztosítjuk, hogy a gyermekek pihenten, a család szükségleteihez igazodva jöhetnek az óvodába.

Az óvodás játszani jön az óvodába, jó napirend kialakításával biztosíthatjuk a hosszantartó, zavartalan játékidőt számára. A gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy addig folytassák játékukat, míg az számukra érdekes, örömet adó.

Az étkezések, a mindennapi mozgásos játékok, mese, levegőzés, udvari játék a játék folyamatában naponta azonos időpontban és intervallumban való ismétlődése nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak.

A gyermekeknek egyénenként más-más az alvásszükséglete, ezért alvás, pihenés után felkelhetnek, csendesen játszhatnak, tevékenykedhetnek – közben uzsonnázhatnak – egészen hazamenetelig.

Jól kidolgozott, rugalmas napirenddel, biztosítjuk az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedést, nyugodt légkör jellemzi a csoportot, megszűnik a várakozás, a sürgetettség és nem alakul ki stresszes állapot a gyermekben és a velük foglalkozó felnőttekben sem.

Hetirend

A hetirend nyugalmat, rugalmasságot, rendszerességet biztosító megtervezése, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladata. Fontos, hogy elegendő idő jusson az ismeretek, tapasztalatok szerzésére, az élmények feldolgozására, gyakorlására. A gyermek együttműködő képességét, feladattudatát növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozásokkal, tevékenységekkel fejlesztjük. A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, melyet a fejlődési naplóban rögzítünk.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Játék

A szabad játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma. Mind a fejlődésnek, mind a fejlesztésnek feltétele a gyermek saját, aktív tevékenysége. Az óvodáskorú gyermek elsődleges tevékenysége a játék, egyben a nevelés fő eszköze is. A gyermek játéka létforma, fejlődésének alapja. E tevékenység megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkésztségéről, szociális- és értelmi fejlettségéről.

Személyiségének tükrözője, és mint leggyakoribb tevékenysége, fejlesztésének legfőbb eszköze is lehet, az egyéni bánásmód kialakulásának-kialakításának elengedhetetlen feltétele.

A játékban a legváltozatosabb tevékenységekre nyílik lehetőség. A fejlesztésnél azonban figyelembe kell venni a játék általános sajátosságát, mely szerint az, a gyermek önként választott szabad tevékenysége. A gyermek szabadságának és az óvodapedagógus tudatos fejlesztő munkájának együttesen kell érvényesülnie a gyakorlatban.

A gyermek szabadsága semmiképpen nem jelenthet szabadosságot, anarchiát az óvónő fejlesztő munkája pedig nem jelentheti a gyermek folyamatos "korrepetálását", az erőltetett ismeretközlést. A fejlesztési feladatokat a játékban az óvodapedagógus csak akkor tudja helyesen alkalmazni, ha naponta és folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosít a gyermekeknek arra, hogy a számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket elősegítik.

Az óvodapedagógusnak ehhez a gyermek egyéni sajátosságairól naprakész ismeretekkel kell rendelkeznie.

Jót játszani csakis biztonságérzetet adó, derűs, szeretetteljes légkörben lehet. Ahol a kisgyermek érzi: óvják, védik, elfogadják olyannak amilyen, ahol mindig számíthat a felnőttek segítségére, támogatására, és ahol önállóan, szabadon tevékenykedhet.

Melegséget sugárzó légkörben a gyermek egyéni vágyait, ötleteit a kötetlen játék lehetőségeiben szabadon megvalósíthatja, módja van megválasztani a játékhoz szükséges társat, eszközt egyaránt.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodánkban fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A különböző jellegű játékokhoz különféle játékre csábító, állandó és ideiglenes, a gyermekek eltérő igényeit kielégítő játszóhelyeket alakítunk ki.

A kicsik, a 3-4 évesek, a gyakorlójátékok a manipulációs játékok időszakában magányosan, és később is csak kisebb csoportokban játszanak együtt. Szükségük van arra, hogy az óvó néni alakítsa ki a játszóhelyet, kuckót, elrendezze a bútorokat, vagy ha egymást zavarják, segítsen az elkülöníthető zegzugok megteremtésében, a megfelelő terület biztosításában. Az egyre inkább bontakozó szerepjátékok időszakában a 4-5 évesek segítségével, ösztönzéssel ezt már maguk is megteszik. Az 5-6-7 évesek pedig erre már önállóan képesek.

Az óvodánk udvara minden évszakban gazdagon kínálja a változatos tevékenységek lehetőségét, hogy a gyermekek óvodai életük minél nagyobb részét a szabadban tölthessék. A játékeszközök megválogatásában tükröződnie kell az óvónői igényességnek. Fontos, hogy igazodjon a gyermekek életkorához, az egyes gyermekek játékszükségletéhez, segítsék elő a sokoldalú fejlődést, fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsenek, legyenek biztonságosak.

A gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy addig folytassák játékukat, míg az számukra érdekes, örömet adó.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- feltalálja magát a játékban,

- élményeit, tapasztalatait feldolgozza, beépíti játékába,
- igényli a társaival való együttjátszást,
- képes a szerep megosztásra,
- a játékához szükséges feltételeket megteremti,
- képes elfogadni más irányítását, új szabályokat felállítani, a játékszabályokat betartani.

Kultúraátadás

Kultúraátadás, mely a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti az örök emberi értékeket. Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk.

Ebben a folyamatban kiindulópontnak tekintjük a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatjuk el a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve magasabb szintre.

A családdal való együttnevelés során figyelembe vesszük, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyermekek.

Tekintettel vagyunk a családban kialakult kulturális, világnézeti hagyományokra, figyelemmel kísérjük és elősegítjük ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

Nevelési célunk a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

Verselés, mesélés

Az óvodai anyanyelvi-, irodalmi nevelés (egymástól elválaszthatatlan) az óvodai élet egészét átható folyamat.

Célunk, a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.

Feladatunk az anyanyelv megismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése (mondóka, vers-mese, bábjáték, dramatizálás).

A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének - melyet meghatároz a család szociokulturális háttere – érdeklődésének megfelelő beszédhelyzeteket teremtünk, irodalmi alkotásokat választunk, az irodalmi anyagot úgy állítjuk össze, hogy tartalmazzon mondókákat, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet.

A napi tevékenység során többször is mondunk - a helyzethez illő - mondókát, rövid verset. Főleg 3-4 éves korban nagy jelentőségűek - testi kapcsolat iránti igény kielégítésén túl - a „simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók”, ritmusuk, lüktetésük, egyszerű szövegük nyugtatóan hat a gyermekekre. A gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés) is közvetítünk.

Alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de lehetőséget adunk az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövéseire, befejezésére is.

Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda egésznapos életét, a gyermekek minden megnyilatkozását, a felnőttek és a gyermekek kapcsolatát. A gyermekre figyelő, jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek, nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, verselés az óvodai nevelés elmaradhatatlan eleme.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen hallgatják a mesét, verset,
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak,
- képesek saját mese, történet kitalálására.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai zenei nevelés célja az éneklés, a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása. Fontos a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. Olyan szavakkal is találkozunk a gyermek, amelyeket hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, és ezek megértését a játékszituáció segíti. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. Egy-egy gyermekdal valódi dráma, a gyermekek feszültséggel teli helyzeteket élnek át, a játék végére ezek megoldódnak. Eközben dolgozik a képzelet, az intellektus, a gyermek emberi kapcsolatokban való eligazodást tanul, közben fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartási kultúrája. Alapvető, hogy a megfelelő légkör biztosítsa

az érzelmi motiváltságot. Az ének, a zene segít ebben, hiszen a dal ritmusa, lüktetése önmagában is mozgásra serkent.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközei a gyermek zenei képességeinek, zenei kreativitásának alakításában.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- élményként éli meg a közös éneklést, az énekes játékot,
- egyénileg is szívesen énekel,
- élvezettel tud zenét hallgatni,
- érzi az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusát,
- képes egyszerűbb tánclépések elsajátítására,
- megkülönbözteti az elemi zenei fogalmakat.

Rajzolás, mintázás, kézi munka

A gyermekek ábrázoló tevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára. Az ábrázolótevékenység célja nem maga, a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, annak esztétikai értéke, hanem az örömteli cselekvés. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Nevelési célunk a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása. Ennek kibontakoztatásához elsődlegesen minél több, mélyen ható egyéni és közös - élményre van szükség, ami a vizuális bevéssé is pontosabbá teszi. Ha a gyermek mindennapi életébe, játékába az ábrázoló tevékenységek, technikák, minél több lehetősége épül be, a technikák gyakorlására, pontosítására - eleinte gyakorló játék szintjén - minél több ideje, lehetősége nyílik. Előbb-utóbb elér arra a technikai szintre, amikor "művei" kifejezővé válnak, tükrözik a világról szerzett ismereteit, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásait.

Feltétlenül hagyjuk, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. Ebben csak akkor segítünk, irányítjuk, ha elakad, ha a gyermeknek van szüksége instrukcióra.

Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés lesz, hiszen a gyermek is arra törekszik, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra. Azoknak hiányosságai újabb, pontosabb megfigyelésre készítetik, s ennek eredményei tükröződnek későbbi alkotásaiban. Így válik a vizuális önkifejezés "nyelvi" erővé, amit a világról tud, ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzá meséli.

E tevékenység közben erősödik önkifejezése, esztétikai érzéke, pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világról - s egyben önbizalma is erősödik, hiszen ez az a tevékenység, amelyben nem lehet "rosszat" létrehozni, két paca egymás mellett - hát még ha összefolyik! - szép, már "műnek" számít.

Alkotó tevékenysége épül a játékra, a játék egy formájaként kezeljük, - ami nem zárja ki azt, hogy főleg a nagyobbakkal szervezünk néhány együtt alkotási alkalmat, ami lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek egymástól is inspirációt kapnak.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- önállóan alkalmazza a technikákat,
- az eszközök használatát készség szinten sajátítja el,
- képes élményeit ábrázolásban kifejezni,
- emberábrázolásában megjelennek a részletek,
- ismeri a színeket és változatosan alkalmazza.

Mozgás

Célunk a mozgás megszerettetése, a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás megszervezésével.

Az óvodáskorú gyermek életeleme a mozgás. Általa fejlődik a gyermek testileg és szellemileg is egyaránt (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).

A játékot, játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a mozgás során. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgást kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

Ezekben a tevékenységekben van alkalmunk a speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is. (lábboltozat erősítés, gerinctorna).

Fontos az egyes tevékenységek megtervezésénél figyelembe venni a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva kell az egyes gyakorlatok ismétlésének számát eldöntenünk.

A tevékenységek bevezetésénél lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy a saját tempójukban sokat gyakorolhassák a különböző mozgásformákat. A differenciált, különböző nehézségű feladatok adásával elősegítjük, hogy minden gyermek a saját képességeinek megfelelő mozgásos feladatokat megtalálja. A feladat nem lehet sem túl könnyű, sem túl nehéz, mert a túl könnyű nem készletti erőfeszítésre, a túl nehéz pedig kudarc-élményt okozhat. A számukra megfelelő gyakorlat kiválasztása nemcsak mozgásos képességeit fejleszti, hanem képet ad önismeretéről is. A feladatok végrehajtásánál elsősorban nem az a

célunk, hogy a gyermek tökéletesen kivitelezze a gyakorlatot, hanem olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás, elvégzését. A mozgás során sok kézi szert használunk (labdát, babzsákot, kendőt, kislabdát, tornakarikát, botot) mivel ezek jól szolgálják a fejlesztési célkitűzéseinket és a gyermekek számára érdekessé teszik a tevékenységet.

Amíg lehetőség van rá, a szabadban tornázunk, mozgunk. Ennek nagyon fontos élettani hatása van.

Az atlétikát, a gimnasztikát, a fogó- és versenyjátékokat nagy területen végezzük. A főgyakorlatok helyét mindig a feladat határozza meg. Kihasználjuk az udvar eszközeit is, attól függetlenül, hogy máskor játékeszközként szolgálnak (homokozó, csúszda, mászóka).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- szeret mozogni,
- erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság eléri az optimális szintet,
- feladattudattal rendelkezik,
- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés fejlődik,
- kialakul az összerendezett harmonikus mozgása,
- mozgásában, a gyakorlat végrehajtásában kitartó.

Az egészségfejlesztő testmozgás az óvodánk mindennapjaiban jelen van, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit és szükségleteit.

A külső világ tevékeny megismerése

Célunk, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezetből, életkoruknak megfelelő szinten. Ez azért szükséges, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismereteket nyújtunk, illetve a meglévőket mélyítjük, rendszerezzük, eközben építünk a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.

A környezet megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. A környezet minél átfogóbb megismertetése azért is szükséges, mert általa közvetítjük a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, a lakóhelyünkre jellemző néphagyományokat. Mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége.

A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenység egészét, a spontán játékhöz kapcsolódva, az önkiszolgáló tevékenységbe építve, az óvodapedagógusokkal történő beszélgetés során, séta, kirándulás, udvari tevékenység közben.

A gyermeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket, amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyeltetünk meg a gyermekekkel.

A környezet- és természetvédelem feladatai

A természetvédelem lényegét egy kínai bölcs mondás hűen tükrözi:

" Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,
Ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát,
Ha terved egy életre szól - embert nevelj!"

Az általunk nevelt gyermekekben megalapozzuk a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét, a környezettudatos magatartást.

Az a gyermek, aki megismeri, megbarátkozik a természet szépségeivel, törvényszerűségeivel, a természeti folyamatok kölcsönhatásaival, később természetes módon is védi ezeket az értékeket.

Várhatóan felnőttként környezetvédő életmódot fog élni, megértve azt, hogy az ember a természet elválaszthatatlan része.

„ A Földet nem nagyapáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.”

(indián közmondás)

Hagyományok, Zöld jeles napok

A mai nemzedék fontos feladata a hagyományok, népszokások ápolása, értékeinek megőrzése, továbbadása. Ezek később csoportra, óvodára jellemző hagyománnyá válhatnak.

A vallási alapokon nyugvó ünnepek megtartásakor elsősorban a családi, meghitt jelleget erősítjük a gyermekekben.

- Az Állatok világnapja alkalmából állatsimogatóba, állatkertbe látogatunk.
- Mikuláskor kivonatozunk a Stimecz- házhoz, bábműsorral, csomaggal és játékokkal kedveskedünk a gyermekeknek.

- Karácsony előtt négy héttel Adventi-koszorút készítünk. Minden héten meggyújtunk egy gyertyát, énekelünk, verset mondunk a koszorú alatt, ezzel is erősítjük a gyermekekben, hogy nemsokára itt van az ünnep. Ajándékot készítünk, mézeskalácsot sütünk a gyermekekkel közösen, mellyel megajándékozzák szeretteiket és a többi óvodai csoport tagjait.

Betlehemezünk a nagycsoportosokkal a Művelődési házban, a Nyugdíjas Klubban.

- Február végén a Farsangi-bállal búcsúztatjuk el a telet. Gyümölcsfarsangot tartunk. A gyermekek gyümölcsöket hoznak az óvodába és a jelmezes mulatság közben ezt fogyasztják el, szem előtt tartva az egészséges életmód megalapozását. Különböző játékos feladatukkal tesszük érdekesebbé a délelőttöt. Az udvaron kiszebábot égetünk, amivel jelképesen elűzzük a telet.
- A Víz világnapjára rajzkiállítást rendezünk.
- Húsvétra hímes tojást készítünk a gyermekekkel, ezekkel ajándékozzák meg a lányok a locsolkodó fiúkat. A fiúk locsoló verset tanulnak erre az alkalomra. Locsoló versmondó versenyt szervezünk. Nyuszi vonatozunk a Stimecz- házhoz, ahol tojáskereső verseny várja a gyermekeket.
- Május 1.-re május-fát állítunk, melyet a gyermekekkel közösen díszítünk fel színes szalagokkal. Szerepelünk a tóparti szabadtéri színpadon.
- A Madarak és Fák napja alkalmából túrát szervezünk a tanösvényre.
- Ellátogatunk a tájházba, ahol megismerkedünk a községünk életével, hagyományaival
- Az óvodában megünnepeljük a gyermekek születés- és névnapját, ilyenkor kis ajándékot kapnak az ünnepeltek, verssel, dallal köszöntjük őket.

A környezet megismerése közben **matematikai tapasztalatok** birtokába is jut a gyermek.

Célunk, a minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formába, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva. Feladatunk a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe. Az óvodapedagógus feladata, hogy figyelje a gyermekeket, megismerve érdeklődésüket, képességeiket, előkészítse és megtervezze az egyénekre szabott fejlesztési területeket. Minél több érdekes problémahelyzetet hozunk létre, annál inkább aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Ha a felvetett probléma

érdekli őket, belső késztetés hatására igyekeznek ezt megoldani. Hagyjuk a gyermeket saját logikája szerint gondolkodni, ha a kínálgató lehetőségek közül nem fedezi fel mindegyiket, megpróbáljuk rávezetni, több oldalról megközelíteni, de semmiképpen nem oldjuk meg a feladatot helyette, hanem ébren tartjuk érdeklődését, míg rá nem jön minden variációs lehetőségre. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő és megoldó készségük. Az óvodás gyermeket általában érdekli a környezete, a világ, amelyben él. A megismerés vonzó a számára, ha saját természetes módján, saját tempójában foglalkozhat vele. A matematika a valóság megismerésének s ez által a megismerhető képességek fejlesztésének is az eszköze.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- tiszteli, szereti, óvja a természetet,
- tudja személyi adatait,
- azonosítja testrészeit, ismeri az érzékszervek funkcióját,
- betartja a közlekedési szabályok alapelemeit, csoportosítja a közlekedési eszközöket,
- ismeri a növény és állat fogalmát,
- szívesen gondozza a növényeket, állatokat,
- ismeretei vannak a természet körforgásáról,
- ismer néhány természetvédelmi fogalmat,
- szeret kirándulni, sétálni,
- ismeri a természetjárás alapismereteit,
- kialakul környezettudatos viselkedése,
- rendelkezik a matematikai alapismeretek alapjaival.

Munka jellegű tevékenységek

A gyermek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, mely tartalmaz játékos elemeket, és az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Ahogy ez a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposi munka, megbízások önálló teljesítése, kerti munka), ez a gyermekek egyre magasabb fokú együttműködését igényli. Eközben természetes módon alakul a gyermekek szociális magatartása, társas kapcsolata.

Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, mely normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet

A munkajellegű tevékenységek megszervezésénél figyelembe kell venni a csoport összetételét (életkor, fejlettség, szint, szociokulturális háttér), mert a vegyes életkorú vagy nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelni kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de

egyik gyermeket se terheljük túl. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját örömteli vállalt tevékenységén belül valósul meg.

Mindennapi munkálkodásuk közben egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokába jutnak az őket körülvevő élő- és élettelen világról. A negatív-pozitív élethelyzetekben szerzett tapasztalatok - az óvodapedagógus tapintatos segítségével - közösen vezetnek el a kívánt változásokhoz. A gyermekeket munkájuk során ne csak a "megfelelni akarás" vezesse, hanem természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, segítsenek önmagukon - vegyék észre, ha valamit meg kell tenniük.

Feladatuk elvégzése során nemcsak megtanulják az eszköz célszerű használatát, hanem közben természetes módon fejlődnek.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- önállósága eléri a megfelelő szintet,
- felszabadultan, aktívan tevékenykedik,
- megszervezi saját és társai munkáját,
- felelősség érzete van a végzett munkával kapcsolatban,
- önként vállal munkát, a munkában kitartó,
- munkavégzése pontos, tempója megfelelő, mozdulatai célszerűek,
- biztonsággal használja az ismert kerti szerszámokat.

Tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás végigkíséri az egész óvodai nevelést, jelen van minden tevékenységben, a teljes személyiség fejlődését fejlesztését támogatja.

Feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a tapasztalás, felfedezés biztosítása, kreativitásának erősítése.

Óvoda – iskola átmenet

A gyermek belső érése, valamint a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Ez folyamat jellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét.

Az adottságok, képességek, készségek alapján tervezzük meg a gyermekek fejlesztési programját, figyelembe véve érési folyamataikat.

Az életkori és egyéni sajátosságokból indulunk ki, a gyerekeket megismerve oldjuk meg a 3–7 éves életszakasz feladatait úgy, hogy előkészítjük a következő életszakaszt.

Szem előtt tartjuk a fejlesztés során a gyermek elemi pszichikus szükségletének kielégítését, a játékot. A játékba integráljuk be a nevelés többi eszközét is

Az óvoda–iskola átmenet könnyítésének tehát a differenciálás az útja, mind az óvodában, mind az iskolában, amiben „benne van” a különbözőség jelenlétének természetessége, annak kezelni tudása, sajátosságainak elfogadása és az egyénhez igazított fejlesztése.

Közösen ellátogatunk az iskolába, egy tanórára, a pedagógusok is részt vesznek az óvoda programjain. Kölcsönös hospitálási lehetőséget biztosítunk.

Felelősségteljesen, szakmailag kompetens módon döntünk az egyes gyermek iskolára való alkalmassága felől. Minden információs segítséget megadunk a szülők számára, amennyiben bizonytalanok gyermekük iskolára való érettsége felől.

A szakmai megismerés, az együttműködés, biztosítja a nevelési folyamat töretlen, zökkenőmentes egységét. Ösztönözzük az iskolát arra, hogy az első és második évfolyam bevezető funkciója teljesüljön.

Az óvodáskor végére a szociálisa egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes az együttműködésre.

VIII. INKLUZÍV PEDAGÓGIA

Gyermekevédelem

Az életszínvonal csökkenésével, a növekvő munkanélküliséggel egyre nő a hátrányos helyzetű gyermekek száma.

A szülők munkája, elfoglaltsága miatt egyre több szerep jut a nagyszülőknek a gyermeknevelésben, emiatt gyakran kialakul a kettős nevelés.

Valamennyi óvodapedagógus közreműködik a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. E tevékenység kiterjed az óvodai tevékenységekre és az óvodán kívüli területekre egyaránt.

A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek esetében szorgalmazzuk, hogy rendszeresen járjanak óvodába, így napi étkezésük, gondozásuk biztosítottá válik. Kiemelten gondot fordítunk egyéni fejlesztéseikre, segítjük óvodai beilleszkedésüket, szociális fejlődésüket. Az óvodapedagógus fokozottabban alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.

Az óvodában a gyermekvédelmi feladatok koordinálására gyermekvédelmi felelős tevékenykedik, aki munkáját a gyermekvédelmi törvényben meghatározottak alapján végzi. Ez a legszorosabb együttműködést feltételezi a családdal, a szakemberekkel.

Alapvető feladata:

- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkájának segítése,
- a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatáson vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- segíti a Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységét.

Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére,
- feltárására,
- megszüntetésére.

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek:

- visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszél

egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító).

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés - a tehetségígéretes gyermekek felismerése:

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik
- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”.

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

Különleges bánásmódot igénylők még: csoportok

- a nemzeti kisebbségekhez tartozók
- a bevándorlók.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- a teljesítmények értékelése során,
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,
- gyermeki jogok gyakorlása során

- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások),
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson,
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során,
- a gyermek csoportban való elhelyezése során,
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön,
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van a különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel. Legfontosabb és legszorosabb kapcsolatunk az óvodába járó gyermekek családjával van.

Család - óvoda

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása. A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái és a továbbfejlesztés lehetőségei egyaránt a gyermek érdekét képviselik.

A kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezlet
- Fogadórák
- Szülői délután
- Családi napok
- Nyílt napok, játszóház

- Szülői Szervezet

Beszoktatásnál különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek.

A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családias légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével. A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai.

A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, az óvodapedagógusról, az óvodáról.

Szülői értekezletet nevelési évenként két alkalommal tartunk, szeptemberben minden szülő, februárban a tanköteles gyermekek szülei számára. Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg.

Fogadóórák megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, időpont egyeztetés után lebonyolítani. Ezek alkalmat adnak olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

Szülői délután évente kétféle alkalommal kerül megrendezésre, karácsony és húsvét előtt, amikor közös barkácsolás során lehetőség adódik a közös beszélgetésekre is.

Családi napok alkalmával főként az egészséges életmódra nevelésre helyezzük a hangsúlyt. Gyümölcssalátát készítünk, sportprogramokat szervezünk a szülőkkel közösen, túrázunk, előadókat hívunk, akik az egészségmegőrzés fontosságára hívják fel a figyelmet.

Nyílt napokat az óvodánkba járó gyermekek szülei részére szervezünk a tavasz folyamán, amikor betekintést nyerhetnek az óvodában folyó nevelőmunkába, megfigyelhetik gyermeküket különböző tevékenységek közben. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről.

Játsozház szervezünk azoknak a kisgyermeknek és szüleiknek, akik még nem járnak intézményünkbe, hogy ez által ismerkedhessenek óvodánkval.

Szülői szervezet a szülők év elején, önkéntesen szervezhetnek.

Arra törekszünk, hogy a szülői igényeket felmérjük, és folyamatosan mérjük az igények kielégítésére vonatkozó elégedettséget, illetve elégedetlenséget. A mérések eredményeit a kapcsolattartási formák kiszélesítésében és mélyítésében felhasználjuk. A kapcsolattartás

folytonosságot feltételez. A folytonosság fenntarthatóságát, a rendszerességet, a szervezethez mindkét félnek, a családnak és az óvodának is biztosítani kell.

A kapcsolattartás céljának, tartalmának, formájának és szervezeti keretének meghatározása tudatos, tervszerű munkát igényel az óvodapedagógustól és a szülői szervezet vezetőjétől. A szervezeti keretek színes, változatos lehetőségeit (közös tevékenységek, együttlétek, megfigyelések, beszélgetések, tréningek, előadások stb.) alkalmazzuk.

Közös programok, ünnepek

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveik közelítésére. Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségeiben, mint belső tartalmukban.

- Túrázás, kirándulás (közös kiválasztott úti céllal).
- Anyák napja (május első vasárnapja Anyák-napja, erre az ünnepre kis műsorral, ajándékkal készülünk, az ajándékokat természetes anyagokból készítjük (száraz virág, papír, stb.).
- Gyermeknap (a gyermekeknek játékos-mozgásos délelőttöt szervezünk).
- Évzáró (évzáró ünnepségen a gyermekek az év során megismert dalokat, dalos játékokat, verseket adják elő, ismert mesét dramatizálnak, az évzáró ünnepséget összekapcsoljuk a nagycsoportosok ballagásával, az iskolába menő gyermekek elbúcsúznak az óvodától, az óvoda dolgozóitól, kisebb társaiktól, elbúcsúztatják őket a középsősök és a kiscsoportosok is, versekkel, dalokkal, átadják nekik a ballagó tarisznyát).

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel melyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során, az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében (bölcsőde, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi intézmények, gyermekorvos, védőnők, művelődési ház, iskola. A kapcsolattartás formái alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez, melyben óvodánk nyitott és kezdeményező.

Iskola - óvoda

Iskolával való kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a helyi sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez és feladatokhoz. A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás formái:

- Óvodapedagógusok látogatása az első osztályban

- Munkaközösségi értekezlet (Az óvodapedagógusok és az iskola alsó tagozatos pedagógusai megbeszéléseket tartanak.)
- Az alsós pedagógusok, elsős gyermekek ellátogatnak az óvodába. (Lehetőségük van a személyes ismerkedésre a leendő első osztályosokkal.)
- A tanév közben a nagycsoportosok többször is ellátogatnak az iskolába (Mikulás-bál, Karácsony, farsangi bál, játszóház, tanóra megtekintése), ahol megismerkednek az épülettel és leendő tantermükkel.
- A Zeneiskola növendékei minden évben ellátogatnak óvodánkba, Mikuláskor és Karácsonykor koncertet adnak nekünk. Az óvodások ajándékkal kedveskednek a szép előadásért. A nagycsoportjainkban minden évben működik a Zeneóvoda.

Fenntartó – Óvoda

A bizalom, a napi kapcsolat, a kölcsönös tájékoztatás elengedhetetlen feltétele a jó színvonalú munkának. Ezt a munkát segítőkészség és együttműködés kell, hogy jellemezze.

A kapcsolattartás formái: megbeszéléseken, testületi üléseken való részvétel, egymás tájékoztatása az aktuális eseményekről, napi kapcsolattartást a hivatal dolgozóival, beszámolók elkészítését az óvoda nevelési évéről, a hivatali dolgozók meghívását rendezvényeinkre.

Közművelődés – Faluház – Óvoda

Jó alkalmat adnak a Faluház rendezvényei, hogy megmutathassuk magunkat a községben (március 15.-i, május 1.-i szereplés, adventi ünnepen, előadásokon, rendezvényeken való részvétel, Karácsonyi és Anyák napi szereplés a Nyugdíjas Klubban), részt veszünk a Faluház programjain.

Egészségügyi szakszolgálattal – Gyermekjóléti szolgálat - Óvoda

Az óvodai élet alatt a Pedagógiai Szakszolgálatok (Nevelési Tanácsadó, Speciális Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottságok, logopédus...) az Egészségügyi Szakszolgálatok (orvos, szakorvos, védőnő) a Gyermek-és Ifjúságvédelem Intézményei (Gyermekjóléti szolgálat), a gyermekek nevelését speciális szakismeretekkel elősegítik.

X. A GYERMEKEK FEJLETTSÉGÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE – A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

A gyermekek egyéni fejlődését a nevelési év során a gyermek három éves korától kezdve az iskola megkezdéséig nyomon követjük. Ez főként a gyermek megfigyelését jelenti. A kapott információkat nevelési évenként két alkalommal a gyermek fejlődési naplójában rögzítjük.

A szülőket igény szerint, előzetes egyeztetést követően tájékoztatjuk gyermeke fejlődéséről.

Az óvodapedagógus vezeti a csoportnaplót, a mulasztási naplót, nyilvántartja a csoportba járó gyermekeket az adatfelvételi lapon, rögzíti a gyermekek fejlődését a fejlődési naplóban.

XI. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGRAHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK FELSZERELÉSEK

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról tartalmazza a kötelező eszközök, felszerelések jegyzékét.

Ezen kívül az adaptált programban előírt speciális eszközök (fejlesztőjátékok, nagytükör, tornaeszközök...stb.) is rendelkezésünkre állnak. Az eszközeinket folyamatosan karbantartjuk, bővítjük.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK, ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

Intézmény OM - azonosítója: 201938	Készítette: A Felsőtárkányi Óvoda nevelőtestülete
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
76. /2013. (3.) határozatszámon elfogadta: <i>nevelőtestület nevében névaláírás</i>	Véleménynyilvánítók: <i>Óvodai szülői szervezet nevében névaláírás</i>
76. /2013. (3.) határozatszámon jóváhagyta: Holló Anita <i>intézményvezető</i> Ph.	
Egyetértését kinyilvánító: <i>Fenntartó, működtető nevében névaláírás</i> Ph.	
Hatályos, érvényes: a kihirdetés napjától 2013. szeptember. 1.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: www. felsotarkany.hu weboldalon	